

دانشگاه مجازی المصطفی

معاونت پژوهشی و تولید

گزارش پیش نشست علمی پژوهشی

عنوان پیش نشست	حکم فقهی تراجم بین تحصیل و حفظ حجاب
موضوع پیش نشست	فقه و حجاب
سخنران	حجت الاسلام دکتر فریاد پور کیوان (استاد همکار دانشگاه مجازی المصطفی)
زبان ارائه	فارسی
زمان برگزاری	۶ تیر ۱۴۰۱
مکان برگزاری	سالن جلسات دانشگاه مجازی
تعداد شرکت کنندگان	<u>۶۷ نفر آنلاین و ۷ نفر حضوری</u>
لینک دسترسی به محتوای نشست	https://live.mou.ir/p6uu9l0o1mmr/

متن نشست

بسم الله الرحمن الرحيم

حکم فقهی تراجم بین تحصیل و حفظ حجاب

این نشست علمی در تاریخ ۶ تیر ماه ۱۴۰۱ به همت معاونت پژوهش دانشگاه مجازی و گروه علمی فقه و معارف اسلامی برگزار گردید.

در زیر گزارشی از اهم موضوعات ارائه شده در این نشست علمی که بسیار کاربردی بود و مورد استقبال مخاطبان قرار گرفت، ارائه می گردد:

استاد جلسه بعد از حمد و ثناء الهی و با تقدیر و تشکر از دانشگاه مجازی و معاونت پژوهش و گروه علمی فقه و نیز با اهدا مباحث خود به امام عصر عجل الله تعالی فرجه الشریف، ائمه اطهار، شهدا و امام شهدا و ... سخنان خود را آغاز نمودند. دکتر پور کیوان مباحث را در تقسیم بندی به شرح زیر تقدیم نمودند: مقدمه، بخش اول و بخش دوم و نتیجه و پرسمان فقهی پیرامون موضوع

در قسمت مقدمه ایشان به موارد زیر اشاره داشتند: ابتدا به تبیین مساله پرداختند بدین شکل که پوشش از نیاز های اساسی و اولیه انسان است، و به فراخور گرمی و سردی و نوع آب و هوا انسان برای حفظ جسمانی و جان خود از پوشش مناسب در این جهت استفاده می کند. از جهت دیگر اسلام براساس

مفاد آیات سوره نور آیه ی ۳۱

وَقُلْ لِلْمُؤْمِنَاتِ يَغْضُضْنَ مِنْ أَبْصَارِهِنَّ وَيَحْفَظْنَ فُرُوجَهُنَّ وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَلْيَضْرِبْنَ
بِخُمُرِهِنَّ عَلَىٰ جُيُوبِهِنَّ وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا لِبُعُولَتِهِنَّ أَوْ آبَائِهِنَّ أَوْ آبَائِ بُعُولَتِهِنَّ أَوْ أَبْنَائِهِنَّ أَوْ
أَبْنَاءِ بُعُولَتِهِنَّ أَوْ إِخْوَانِهِنَّ أَوْ بَنِي إِخْوَانِهِنَّ أَوْ بَنِي أَخَوَاتِهِنَّ أَوْ نِسَائِهِنَّ أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُنَّ أَوْ التَّابِعِينَ غَيْرِ أُولِي الْإِرْبَةِ مِنَ
الرِّجَالِ أَوْ الطِّفْلِ الَّذِينَ لَمْ يَظْهَرُوا عَلَىٰ عَوْرَاتِ النِّسَاءِ وَلَا يَضْرِبْنَ بِأَرْجُلِهِنَّ لِيُعْلَمَ مَا يُخْفِينَ مِنَ زِينَتِهِنَّ
وَتُوبُوا إِلَى اللَّهِ جَمِيعًا أَيُّهُ الْمُؤْمِنُونَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ

((و به زنان با ایمان بگو چشمهای خود را (از نگاه هوس آلود) فروگیرند، و دامان خویش را حفظ کنند و زینت خود را - جز آن مقدار که نمایان است- آشکار نمایند و (اطراف) روسری های خود را بر سینه خود افکنند (تا گردن و سینه با آن پوشانده شود)، و زینت خود را آشکار نسازند مگر برای شوهرانشان، یا پدرانشان، یا پدرانشان، یا پدر شوهرانشان، یا پسرانشان، یا پسران همسرانشان، یا برادرانشان، یا پسران برادرانشان، یا پسران خواهرانشان، یا زنان هم کیشانشان، یا بردگانشان [=کنیزانشان]، یا افراد سفیه که تمایلی به زن ندارند، یا کودکانی که از امور جنسی مربوط به زنان آگاه نیستند؛ و هنگام راه رفتن پاهای خود را به زمین نزنند تا زینت پنهانشان دانسته شود (و صدای خلخال که برپا دارند به گوش رسد). و همگی بسوی خدا بازگردید ای مؤمنان، تا رستگار شوید!))

برای حفظ و کنترل شهوت، و ایجاد تزکیه، عفت و پاکی فردی، و نیز براساس مفاد آیه‌ی ۵۹ سوره احزاب،

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لَأَزْوَاجَكُمْ وَبَنَاتِكُمْ وَنِسَاءَ الْمُؤْمِنِينَ يُدْنِينَ عَلَيْهِنَّ مِنْ جَلَابِيبِهِنَّ ذَلِكَ أَدْنَى أَنْ يُعْرَفْنَ فَلَا يُؤْذِينَ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا

((ای پیامبر! به همسران و دخترانت و زنان مؤمنان بگو: «جلابها» [= روسری‌های بلند] خود را بر خویش فروافکنند، این کار برای اینکه شناخته شوند و مورد آزار قرار نگیرند بهتر است؛ (و اگر تاکنون خطا و کوتاهی از آنها سر زده توبه کنند) خداوند همواره آمرزنده رحیم است)).

تحصیل تزکیه، عفاف و تامین امنیت عمومی در جامعه، یا اجتماع، [حفظ شهوت و ...] تبیین شده است، و نیز در فقه امامیه، حدود مشخص، معین و متعارف جعل شده است.

با توجه به بازار گرم اسلام شناسی خصوصاً از یک سوی افراد ناآشنا به مبنای فقه امامیه، و ترجیح منافع مادی و حیوانی که مستتبع دول غربی است، سپر امنیتی-دفاعی گوهر ناب حجاب، با شعارهای عوام‌فریبانه] به ظاهر حقوق بشر، آزادی زنان و ...]، مورد هجمه‌های شدید قرار گرفته است. و برخی از ناهلان این حکم الزامی شرعی] با توجه به ماهیت فردی و اجتماعی] را به تناسب ملل غربی اسلام ستیز، مورد هجمه قرار داده اند.

حجاب ستیزان، و مخالفان پوشش اسلامی در کشور های غیر اسلامی، و کشور های با حکومت لائیک، با ایجاد مانع در اجرای حجاب و پوشش اسلامی با منع از تحصیل ضروری برای متدینین (که مطلوب ذاتی از نگاه اسلام دارد)، در صدد نفی اجتماعی آن هستند. حال با توجه به این خلا معرفتی جای این سوال اصلی است که در دوران امر بین حفظ حجاب و اشتغال به تحصیل ضروری، نسبت به ترجیح یکی بر دیگری چه استدلالی از نظر فقه امامیه وجود دارد؟؟

استاد محترم در بخش دیگری از سخنان خود به مفاهیم و کلیات مرتبط به سوال اصلی پرداختن که به صورت موجز، فشرده، دقیق موارد زیر را بیان نمودند: قاعده اضطرار (اضرورات تبيح المحظورات) قاعده الضرورات تتقدر بقدرها و قاعده ما لا یدرک کله لا یترک کله و همچنین قاعده المیسور لا یسقط بالمعسور و به نقش عنصر زمان و مکان در استنباط حکم شرعی هم توضیح دادند.

استاد در این فراز به چگونگی شکل گیری حکم ثانویه بر اساس مصلحت و مفسده موجود در زمان و مکان پرداختند و نیز به موارد دهگانه از عناوینی که حکم ثانویه بر اساس ان شکل میگیرد اشاره نمودند و تطبیقات آن را با مسائل روز بیان نمودند که اقسام دهگانه شامل موارد تکلیف عینی، تکلیف کفائی و ارزش تحصیل علم در اسلام و در نگاه اهل بیت علیهم السلام به آن (که علم آموزی مطلوب ذاتی در اسلام دارد)، موضوع شناسی و حکم اعوان الظلمه در بیان مرحوم علامه حلی رحمه الله و بیان روایی از حکم اعوان ظلمه در لسان امام صادق علیه السلام، اسباب تراحم، اقسام تراحم، تراحم امتثالی، مرجحات تراحم و ... می

باشد

استاد جلسه در بخش دوم مطالب خود به حکم فقهی تزامم بین تحصیل و حفظ حجاب به ساختار و قالب زیر مباحث خود را بیان نمودند که در فصل اول: بیان حدود پوشش اسلامی در فقه امامیه و مستثنیات حجاب که طبق حکم اولیه حدود پوشش در لسان فقه، به ستر عورت تعبیر شده است لذا ادله و بیاناتی تعریف عورت، لزوم ستر آن و میزان آن را بیان می کند، وافی به مقصود در حدود پوشش اسلامی است. در کلام فقهاء با عنوان ستر به کار رفته که در مباحث خود به آن اشاره نمودند و همچنین مستثنیات حجاب را مورد بررسی قرار دادند

استاد محترم در فصل دوم از بخش دوم به بیان حکم ثانویه (ترجیح جانب احد الطرفین) پرداختند که اهم مطالب بیان شده در این قسمت به شرح زیر می باشد:

اولا نقش ضرورت، عنصر زمان و مکان، عسر و حرج، تقیه در خروج جانب حرمت از فعلیت و حکم به اباحه در موضوع تحقیق (تزامم بین تحصیل و حفظ حجاب) به چه گونه است.

ثانیا بررسی قول اخذ جانب حرمت تعیین (در موضوع تحقیق) که توضیح مختصر آن اینگونه است که با بررسی سخنان مرحوم محقق انصاری رحمه الله (که ایشان ۵ دلیل در این خصوص بیان می فرمایند و به آن پاسخ می دهند و نیز بیان مرحوم محقق خراسانی در دلیل دفع المفسده اولی من جلب المنفعه) که ایشان قائل به سنجش جانب حرمت و وجوب هستند و ترجیح را به جانب اهم می دهند)

و نهایتا در پایان نشست به بیان قول مختار بر اساس قائلین به ترجیح جانب حرمت پرداخته شد

دکتر پور کیوان بعد از بیان جمع و بندی و دقت نظر در قول مختار به پرسش حاضران و مخاطبین آنلاین پاسخ دادند.

مستندات نشست

حکم فقهی

تراحم بین تحصیل و حفظ حجاب

نشست علمی پژوهش
2022

برخی به تناسب ملل غربی اسلام سنتیز یا ترجیح منافع مادی و با شعارهای عوامفریبانه [به ظاهر حقوق بشر، آزادی زنان و ...] حکم الزامی شرعی حجاب را [با توجه به ماهیت فردی و اجتماعی آن، مورد هجمه های شدید و انکار قرار داده اند. حجاب سنتیزان، و مخالفان پوشش اسلامی با ایجاد مانع در امتثال حکم شرعی حجاب و پوشش اسلامی، با منع از تحصیل برای متدین (که مطلوب ذاتی از نگاه اسلام دارد)، در صدد نفی و کنار گذاری، ابعاد فردی و اجتماعی آن هستند. حال با توجه به این خلا معرفتی جای این سوال اصلی است که از منظر فقه امامیه در دوران امر بین حفظ حجاب و اشتغال به تحصیل، نسبت به ترجیح جانب فعل یا ترک هر یک از اطراف، بر دیگری، چه استدلالی قائم است؟

همراه با اعطای گواهی

دوشنبه ۶ تیرماه ۱۴۰۱

ساعت ۱۰

live.mou.ir/research

لینک شرکت در کارگاه

حجت الاسلام دکتر فرهاد پور کیوان

استاد هیئت مدرس دانشگاه مجازی

دانشگاه مجازی المصطفی

www.mou.ir

۰۲۵-۳۲۱۱۴۱۷۸-۱۷۹

Adobe Connect - حکم فقهی تراحم بین تحصیل و حفظ حجاب-دکتر پورکیوان 6 تیر 1401

Video (1)

pajohesh Department 3

Chat 18 (Everyone)

Soraya Rezaee: کنی-تم عل (08/27/2022 10:14)

Mohammad Reza Samimic: کنی-تم عل (08/27/2022 10:17)

farideh mohammadian: Salamalekom (08/27/2022 10:39)

Mohammad Reza Samimic: متکون

Mohammad Reza Samimic: لینک جدید شده این کارگاه در اعتبار ما قرار میگیرد؟

Mohammad Reza Samimic: نشست

pajohesh Department 3: به (08/27/2022 10:45)

Ali Karimic: ... (08/27/2022 10:56)

FatemeH AmooSoltanic: میزبان کنی-تم و هفت میزبان دیه برای بدش

Mohammad Reza Samimic: (08/27/2022 10:57)

pajohesh Department 3: لینک ثبت نام برای گروهی بنی ارائه جلسه قرار داده خواهد شد.

Attendees (55)

Active Speakers

Hosts (3)

- pajohesh Departme...
- pajohesh Departme...
- pajohesh Department 3

Presenters (0)

Participants (52)

- 11271
- 11283alavipayam
- 11300
- 11308
- 11417
- مسنس مسخره...
- 11750

1401 تیر 6 - حکم فقهی تراجم بین تحصیل و حفظ حجاب - دکتر پورکیوان - تیر 1401

poster. Dr. PourKeywan. 6 Tir 1401-----.jpg

Video (1)

Chat 18 (Everyone)

pajohesh Department 3: به: (00/27/2022 10:45)

Ali Karim: .. (00/27/2022 10:50)

Fatemeh Amooosoltani: موکل کویج و هفت گواهی در برای پیش (00/27/2022 10:57)

pajohesh Department 3: لینک ثبت نام برای گواهی در ادامه چشبه قرآن داده خواهد شد. (00/27/2022 11:04)

به تشکر بخواه

Fatemeh Amooosoltani: ممنون

pajohesh Department: در لینک زیر ثبت نام نمایید: <https://survey.porsline.ir/s/7FfnAjg> نام برای دریافت گواهی تا یک روز فعال است (00/27/2022 11:10)

Mohammad Reza Samimi: ملاک ضرورت در تحصیل ظرم چیست؟ (00/27/2022 11:24)

Mohammad Reza Samimi: که در تراجم با حجاب هست

Attendees (55)

Active Speakers

Hosts (3)

- pajohesh Departme...
- pajohesh Departme...
- pajohesh Department 3

Presenters (0)

Participants (52)

- 11271
- 11283alavipayam
- 11300
- 11308
- 11417 نسیم سحرچی ...
- 11750

Notes 17

برای در یافت گواهی در لینک زیر ثبت نام نمایید
<https://survey.porsline.ir/s/7FfnAjg>
 لینک ثبت نام برای دریافت گواهی تا یک روز فعال است

1:00:48 / 1:15:37

1401 تیر 6 - حکم فقهی تراجم بین تحصیل و حفظ حجاب - دکتر پورکیوان - تیر 1401

poster. Dr. PourKeywan. 6 Tir 1401-----.jpg

Video (1)

Chat 18 (Everyone)

Fatemeh Amooosoltani: موکل کویج و هفت گواهی در برای پیش (00/27/2022 10:56)

pajohesh Department 3: لینک ثبت نام برای گواهی در ادامه چشبه قرآن داده خواهد شد. (00/27/2022 11:04)

به تشکر بخواه

Fatemeh Amooosoltani: ممنون

pajohesh Department: در لینک زیر ثبت نام نمایید: <https://survey.porsline.ir/s/7FfnAjg> نام برای دریافت گواهی تا یک روز فعال است (00/27/2022 11:10)

Mohammad Reza Samimi: ملاک ضرورت در تحصیل ظرم چیست؟ (00/27/2022 11:24)

Mohammad Reza Samimi: که در تراجم با حجاب هست

Mohammad Reza Samimi: چینی ممنون

Mohammad Reza Samimi: خانمها در نامبر شما

Attendees (61)

Active Speakers

Hosts (3)

- pajohesh Departme...
- pajohesh Departme...
- pajohesh Department 3

Presenters (0)

Participants (58)

- 11271
- 11283alavipayam
- 11300
- 11308
- 11417 نسیم سحرچی ...
- 11536

Notes 17

برای در یافت گواهی در لینک زیر ثبت نام نمایید
<https://survey.porsline.ir/s/7FfnAjg>
 لینک ثبت نام برای دریافت گواهی تا یک روز فعال است

1:12:20 / 1:15:37

